

**Naročnina**  
Dnevna izdaja  
za državo SHS  
mesечно 25 Din  
polletno 150 Din  
celoletno 3.00 Din  
za inozemstvo  
mesечно 40 Din  
polletno 240 Din  
celoletno 480 Din  
za inozemstvo  
mesечно 120 Din  
polletno 720 Din  
celoletno 1440 Din

# SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

**Cene oglasov**  
1. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
2. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
3. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
4. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
5. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
6. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
7. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
8. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
9. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din  
10. stopnja: peti vstava  
maloglasni po 150  
in 20. večji oglašni  
nad 40 mm v širini  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškim delu  
vsilica po 10 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III  
Reklami se ne vračajo, nevrnjenost  
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo  
telefon št. 7050, upravnštvo št. 2328

**Političen list za slovenski narod**

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Tekovni  
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.348  
za inzerate, Savaletovi št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

## Protidržavno delo

Naš vladar je tako v svojem manifestu kakor v izjavah francoski ter angleški javnosti v nedvoumno jasnostjo povedal, da smatra sedanje stanje le kot nujno potreben provizorij v naših nenormalnih razmerah zato, da se vpostavi resnična demokracija in da pri tem reformnem delu računa na podporo delovnih in redeljubnih množic, kojih obupno stanje hoče izboljšati. Edino to je in more biti namen sedanje vladavine: da se doseže to, česar se ni radi nesposobnosti in mentalitete gotovih strank in iz drugih vzrokov moglo doseči pod parlamentarno vladavino. Zdaj pa prihajajo gotovi »gospodarski krogi« in z neverjetno predrznostjo podtikajo kralju in njegovi vladi čisto druge namene, hoteč v ljudstvu s silo ustvariti čisto napačno mnenje, da je monarhično samovladje identično s politično in socialno reakcijo! Z neko skrajno neokusno vsiljivostjo se vladarju in njegovim ministrom imputira, kakor da se je preokret v naši državni politiki storil samo zato, da se sploh uniči demokracija, da se uvedejo po inteligenčnem in premoženjskem cenzusu zastopstva privilegiranih slojev in da se inavgurira razredna vlada veleapitalistov — da bi se torej razmere poslabšale, namesto da bi se izboljšale! To početje stvarno ne pomeni ničesar drugega kot indirektno, zato pa nič manj učinkovito podpiranje boljševiziranja mas s tem, da se podkrepljuje to, kar komunisti v sedanjem trenutku z neugnano vztrajnostjo itak skušajo delavstvu direktno dopovedati, da namreč hoče sedanji režim odvreči neposedujočim množicam s trdom pridobljene socialne pravice, da pomeni skrajno reakcijo in da se mora zato množica proti njemu odnati negativno in sovražno! Na tak način te vrste »gospodarski krogi«, čeprav nehoti pomagajo vsem protidržavnim, defetističnim in revolucionarnim elementom razdirati in spravljati ob vspeh velikodušne intencije in delo našega vladarja ter njegove vlade, ki gre za zadovoljitev naroda, vseh njegovih slojev, ne pa samo enega razreda! Ali je mogoče še bolj vznemirjati ljudstvo, mu jemati zaupanje v sedanjo vladavino in širiti deprimirano ter prevratno razpoloženje kakor s takim podtikanjem ultrareakcionarnih namenov vladi, katerih le-ta nima in imeti ne more?

Skrajna desnica gospodarskih krogov zakriva svoje reakcionarne, delovnim in redeljubnim množicam sovražne namene pod preveč, da treba dati našemu gospodarstvu, ki da je s socialnimi dajatvami v prid delavstva preveč obremenjeno, več svobodnega razmaha, da treba dvigniti produkcijo, da so pri nas ponekod gospodarske razmere preveč primitivne, da bi prenesle moderno socialno zakonodajo itd. itd. Seveda so to prazni izgovori, za katerimi se ne skriva nič drugega kakor želja izvestnih krogov, da bi jim država z odpravo na podjetnikih slonečega dela socialnih bremen pomagala na stroške delavskega življenjskega položaja delati čim večje profite. Toda država je tudi za delavca, ona je obvezana napram vsem stanovom in zasleduje obli interes, ne pa interesa enega samega sloja. Kdor jo hoče udinjati le sebi, le enemu faktorju gospodarskega procesa in napredka, ta dela fakično proti državi, in to so ravno oni gospodarski krogi, ki zdaj delajo razpoloženje proti delavski zaščitni zakonodaji in si brez vsakega upravičenja dajo videz, kakor da so njihove želje in namere identične z vladnimi.

Industrija je napredovala in napreduje samo tam, kjer je dostojno preskrbljeno za delavca. Dvig industrije gre povsod vzporedno z dvigom socialnopolitične zakonodaje, kakor v Angliji, Franciji, Nemčiji, ali z dvigom življenjskega standarda delavstva, kakor v Ameriki. Tega načela se drži celo Mussolini, ki je delavske sindikate samo pofaštil, socialnopolitične zakonodaje pa ni odpravil, marveč jo v tem ali onem oziru še izpopolnil; celo parlament je postavil na večalimenj korporativno podlago. Gospodarsko dobro postavljen in kulturno visoko stoječ delavski stan pomeni močnega konsumenta, dočim tam, kjer je večina naroda obsojena na beraško eksistenco, tudi industrija ne more prosperovati. Zadovoljen in zasiguran delavec je tudi edino pravi sočinitelj modernega proizvodnega procesa, ki za svoj napredek zahteva inteligentnega in dobro postavljenega delavca, ne pa lažno paro. Tak delavec je končno tudi nacionalen in državni element, element reda in miru, dočim so zatirani sužnji proletari naravno nahušji revolucionarji. Kdor torej dela za zasušnjevanje delavca, ta de-

## Nov načrt invalidskega zakona

Strokovna komisija za izdelavo načrta že imenovana

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) »Slovenec« je že poročal, da se pripravljajo v socialnopolitični zakonodaji velike spremembe. Naglasili smo, da se je sestavila komisija, ki naj pregleda invalidski zakon in v glavnem očrta, kaj se namestava v novem zakonu ukiniti. Danes smo dobili v ministrstvu za socialno politiko potrdilo naših trditvev, ko minister za socialno politiko uradno objavlja:

»Po triletnem uporabljanju invalidskega zakona od 17. nov. 1925 se je pokazalo, da je treba invalidsko vprašanje nanovo in temeljito proučiti in izvršiti korenite preosnove našega invalidskega vprašanja. Pri izvedbi teh preosnov je treba računati z razmerami in z načeli proračunskega varčevanja in načeli, da se priznavajo kot invalidi samo tisti, ki so v resnici za gospodarsko delo nesposobni, in da se enako razporedi, kakor tudi, da se pravice na prejemanje invalidnine priznavajo samo tistim, ki so je v resnici neobhodno potrebni. Te preosnove bi obstojale v tem, da se sprejme novi invalidski zakon, čigar izvrševanje bi napravilo finančni efekt sorazmeren našim gospodarskim in finančnim vprašanjem. V namenu, da se vse priprave za te preosnove čim hitreje in sigurneje izvrše, odjemam na podlagi § 7 zakona o osrednji upravi in § 4 uredbe o ustroju socialnopolitičnega ministrstva to-le:

Sestavi naj se komisija, ki ima dolžnost, da invalidsko vprašanje temeljito obravnava in da

na podlagi konkretnih predlogov o najugodnejšem načinu rešitve tega vprašanja izdela načrt novega invalidskega zakona ter načrt o spremembah in dopolnitvah uredbe o pregledu invalidov. Za člane strokovne komisije za proučevanje invalidskega vprašanja imenujem te-le osebe:

Radoslav Krstić, div. general, kot zastopnik predsednika ministrskega sveta, Jovan Jovanović, kasacijski sodnik, predsednik I oddelka višjega invalidskega sodišča v Belgradu, Milutin Stanojević, brigadni general, načelnik adjutantskega oddelka, kot zastopnika verstvenega ministra, Miloš Stojilković, član glavne kontrole, kot njen zastopnik, Ljubomir Holmanović, načelnik splošnega oddelka, Nikola Veličković, načelnik invalidskega oddelka v ministrstvu za socialno politiko, kot zastopnika tega ministrstva, Milutin Pelivanović, sodnik sodišča I st. za belgrajski okraj, član I. oddelka višjega invalidskega sodišča v Belgradu, Božidar Misiković, šef pokojninskega oddelka v finančnem ministrstvu, kot zastopnik tega ministrstva, Milan Kozanović, inspektor socialno-političnega ministrstva v pokoju, kot zastopnik Društva vojnih invalidov, osrednji odbor v Belgradu. Za strokovne zdravniške referente te komisije imenujem te-le osebe: Dr. Oregorije Jovović, upravnik ortopedičnega zavoda v Belgradu, za referenta pa Dragotina Gorupa, tajnika invalidskega oddelka v ministrstvu.

## Iz novega kazenskega zakonika

Smrtna kazen - Odprava plodu - »Kanzelparagraf«

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) Poročali smo že, da vsebuje novi kazenski zakonik smrtno kazen. Smrtna kazen je določena in se izvrši na večalih. Zakon določa

### smrtno kazen

za te-le delikte:

Za usmrtilitev kralja, prestolonaslednika, kraljevega namestnika, ne glede na to, ali gre za umor ali uboj. Smrtna kazen je določena po § 167. Nadalje se določa smrtna kazen za umor, če kdo po premissljenem naklepu koga usmrti. To se lahko kaznuje tudi z dosmrtno ječo. To-liko je torej novi zakon milejši od dosedanjega avstrijskega, ker je stari poznal le smrt in se je zločinec le tedaj rešil smrti, če je sodni dvor predlagal pomilostitev in če je bila ista odobrena. Sedaj bo lahko sodnik izrekel dosmrtno ječo.

Dalje se določa smrtna kazen, če kdo koga usmrti, pa poleg tega ogroža tudi življenje drugih. Omenja se tudi roparski umor.

Uboj, to je usmrtilitev v sovražnem namenu, ne da bi imel namen, koga usmrtiti, se kaznuje z ječo do 10 let. Tudi v tem oziru je novi zakon milejši od dosedanjega avstrijskega, ker more sodnik znižati kazen tako nizko, kakor hoče. Zakon določa kazen do 10 let.

### Odprava telesnega plodu.

§§ 170 in 173 govorita o odpravi telesnega plodu. Zakon pravi v glavnem:

Noseča ženska, ki odpravi telesni plod, se kaznuje z ječo do treh let. Gotove olajšujoče okolnosti lahko kazni ublažijo. To zakon v tem slučaju izrečno navaja. Če nezakon-ska sama odpravi telesni plod, se lahko tudi oprosti vsake kazni. Kdor da noseči ženski na njeno zahtevo kako sredstvo za odpravo telesnega plodu, se kaznuje s strogim zaporom. Zdravniki, lekarnarji in babice, ki to izvršujejo proti nagradi, se kaznujejo z ječo do 5 let.

la za revolucijo — to je stvar, ki so jo že davno razumeli že angleški peri in baroni, ne razumejo je pa žal še danes ne izvestni »gospodarski krogi« Jugoslavije, in sicer zato ne, ker nimajo tistega globokega državnega smisla. Tisti, ki se izgovarjajo na primitivne razmere, ki da ne prenesajo socialnopolitičnih dajatev, tisti naj pri primitivnih razmerah kar ostanejo. Napredek velike industrije pa ne trpi nobenega primitivizma. »Velika« industrija, ki ne zmore delavstvu dostojnih plač, sploh ni vredna, da eksistira. Sicer pa so socialna »bremen« proporcionalno razdeljena po velikosti obrata. Tisti pa, ki menijo, da jim mora država preskrbeti in garantirati na stroške drugih državljanov dobiček ali pa mogoče še pokrivali njihove deficite s subvencijami, ti naj se kot življenjskega boja nespobni elementi sploh ne lotijo industrije; saj

Zdravnik ali babica, ki že započeto odpravo telesnega plodu dovršita in o tem ne obvestita pristojne oblasti v roku treh dni, se kaznujeta z ječo do 1 leta. Kdor da noseči ženski kako sredstvo za odpravo telesnega plodu in ga nasproti njej sam uporabi brez njene volje in s tem povzroči odpravo telesnega plodu, se kaznuje z ječo do 5 let. Ako ženska radi tega umre, se storilec kaznuje z ječo najmanj 5 let.

Nekazniv pa je zdravnik, ki noseči ženski po prejšnji prijavi oblasti in na podlagi mnenja zdravniške komisije povzroči prenehanje nosečnosti ali izvrši splav (pobačaj), da ji reši življenje ali odstrani neizogibno nevarnost za njeno zdravje, kadar to na noben drug način ni mogoče.

Kdor pa javno ali s tiskom objavlja oglase, s katerimi se prikrito ali naravnost ponuja in javno izlaga (razstavlja), ali hvali gotova sredstva ali orodje za splav (pobačaj), ali ponuja svojo ali tujo uslugo za to, se kaznuje s strogo ječo do 1 leta.

Razlika med prejšnjimi in sedanjimi določbami je torej v glavnem ta: Prejšnji kazenski zakon je tudi zdravnikom prepovedoval odpravo telesnega plodu, kazni jih je oprostil le, če so izvršili odpravo pod pristojno neodoljive sile, to je, da rešijo življenje. Novi kazenski zakon izrečno določa, da zdravnik v takih slučajih, kakor tudi v primerih, da bi odvrgel nevarnost za zdravje, ne bo kaznovan. V § 400 je takozvani

### kancel-paragraf.

Zakon določa: »Verski zastopniki, ki uporabijo svojo duhovno oblast v strankarske namene, ko izvršujejo svoja verska opravila, ali z razglasi verskega značaja ali sploh z izvrševanjem svojih uradnih opravil, se kaznujejo z ječo do 2 let ali tudi denarno.«

Določba je torej precej splošna in dopušča široko razlago, zlasti pri uporabi kazni.

hvalabogu ne manjka podjetnih posameznikov in trustov, ki bodo lahko dvignili našo produkcijo do najvišje stopnje, razven pa svoje delavce postavili ravno v interesu produkcije na čim višjo stopnjo. Zato pa se nam na večalimenj odkrite jeremiade izvestnih »gospodarskih krogov«, ki so ostali na stopnji socialnega pojmovanja še pred Tiberijem in Sempronijem Gracchom, ni treba ozirati. Nosilci našega gospodarskega napredka so in bodo ljudje velikega stila, podjetnosti in razmaha, ne pa takile primitivistični »gospodarski krogi«.

Kampanja za uničenje naše socialnopolitične zakonodaje je zato protidržavna, škodljiva tako našemu gospodarskemu napredku kakor našemu političnemu ugledu v svetu, ter pomeni naravnost izpodkopavanje sedanje vlade in njene avtoritete, ker se jo ljudstvu pred-

## Proračuni ministrstev sestavljeni

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) Ministrstva so na podlagi okrožnice finančnega ministra, da naj proračun predlože najkasneje do konca januarja, svoja dela dokončala. Iz gradbenega ministrstva smo prejeli to-le obvestilo:

»Gradbeno ministrstvo je dokončalo dela na proračunu 1929-30. Proračun je predložilo finančnemu ministrstvu. Izdelan je na podlagi ministrovih navodil. Izvedlo se je načelo največjega varčevanja ne samo v osebnih, ampak tudi v materialnih izdatkih. V proračunu ni kreditov za nove investicije. Določeni so samo krediti za dovršit pričetih del. Med materialnimi izdatki so najpotrebnejše vsote z ozirom na težko gospodarsko stanje naše države. Nasproti tekočemu proračunu so se dosegli veliki prihranki. Posebna pozornost se je posvetila kreditom za redno vzdrževanje cest in mostov. Radi tega so se znižale druge postavke do skrajnih možnih mej.

Osebnih izdatkov je ministrstvo že reduciralo uradništvo. V predloženem proračunu so samo krediti za neobhodno potrebno strokovno in upravno osebje v zvezi z nadzorniško in potniško službo, ki se mora z ozirom na sedanji promet čimprej preosnovati in postaviti na popolnoma nov temelj.

Enako so izdelali proračune tudi druga ministrstva. Splošno je opaziti, da so proračuni gospodarskih ministrstev višji, upravna ministrstva pa so jih več ali manj znižala. Proračun kmetijskega ministrstva se je izdatno zvišal. Vprašanje je, v koliko bo finančni minister na zvišanje pristal. Čujemo, da se bo splošni proračun znižal za okrog 30 odstotkov.

## Zopet zahteve

»gospodarskih krogov«

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) Na zborovanju plenuma belgrajskih zbornic so bile sprejete resolucije, v katerih pravijo, da je bistveni pogoj za dvig gospodarstva dobro organizirano delo v državnih oblasteh in ustanovah ter dobro uradništvo. Zahtevajo, da se čimprej izvede stroga redukcija uradništva in da se na njihova mesta postavijo samo strokovno sposobni ljudje. Pravijo, da je naša narodna gospodarska produkcija priprosta in nesistematična ter da silno težko konkurira z zunanjim svetom, ki ima visoko kvalificirano industrijo. Zato je treba našo produkcijo standardizirati, največjo pozornost pa je treba posvetiti predvsem našemu kmetijskemu gospodarstvu, ki se mu mora omogočiti potreben in zadosten kredit. Zahtevajo, da se naj prometna sredstva uredijo in da se mora izenačiti vse zakonodajstvo. V resoluciji govorijo končno o izobrazbi našega naroda in pravijo, da ni dovolj kulturni (!) Nepismenost se mora energično pobijati, odločno pa so proti sedanji prosvetni politiki in zahtevajo, da se ukine večje število gimnazij. Namesto njih pa naj se ustanovijo strokovne, kmetijske in obrtne šole.

## Milijon primanjkljaja v bivši skupščini

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) Prečna komisija, ki je bila določena za likvidacijo skupščine, je končala svoje delo. Na podlagi njenega pregleda skupščinskih računov se je ugotovilo primanjkljaj okrog 1 milijona. Komisija je predlagala glavni kontroli, da strokovni organ pregleda poročilo. Notranji minister je ta akt predložil glavni kontroli in zahteval, da določi komisija, ki bo pregledal blagajno in račune bivše skupščine. Bivša skupščina je bila ustanovljena, ki je bila brez kontrole.

stavlja čisto po krivici kot reakcionarno. Ta reakcionarna kampanja diametralno nasprotuje državnim, vsemu narodu dobrohotnim intencijam našega vladarja, ki si je vzel za zgled in se poziva na svojega blagopokojnega očeta, kateri je bil eden najbolj demokratičnih in socialno mislečih vladarjev moderne Evrope. Zato mislimo, da je čas, da se ta državo rušeča kampanja neha. Predsednik naše vlade pa, ki kot vjekal ume in pozna težnje in potrebe naroda, bo tem regom najlastnejše odgovoril, če bo, kakor je to storil veliki Bismarck s svojo poslanico od 17. novembra 1881 vsem junkerjem vikluj, inavguriral napovedano ero našega gospodarskega dviga s poudarkom in potrebo na izpopolnitvo delavske zaščitne zakonodaje. Kajti brez te ni in ne bo tudi ne gospodarskega dviga!



## Kaj se godi v Rusiji?

Vodilni sovjetski krogi so vidno vznemirjeni in iz njihovega delovanja odseva strah in bojazn pred raznimi opozicijskimi strukturnimi, ki v zadnjem času pridobivajo na moči. Pristajati Trockega razvijajo velikopotezno tajno propagando in iz številnih, deloma od oblasti zaplenjenih letakov in brošur proti Stalinu in njegovi skupini je razvidno, da obstaja zelo razširjena nezakonita organizacija, ki ima svoje celice v vsakem večjem podjetju. Dokazano je, da imajo narodni socialisti prav ozke zveze s temi celicami in da se trudijo zbrati in organizirati vse nezadovoljne elemente.

V Ukrajini vodi sled tem zvezam na deželo, v vasi in v inozemstvo k emigrantskim organizacijam. Ravno to dejstvo pa povzroča vodilnim krogom največ skrbi, ker se najbolj bojijo okrepitev protikomunističnega razpoloženja med kmetiskim prebivalstvom in ker hočejo za vsako ceno potlačiti vsako politično osamosvojitve in probujenje podeželskega prebivalstva.

Lakota in pomanjkanje, ki vladata v mnogih pokrajinah ogromne ruske države, dobro služita tajni propagandi. Važno je tudi to, da so uradne oblasti v Moskvi zelo slabo informirane o dogodkih v posameznih pokrajinah. Če se zgodi kaj »izrednega« so ravno te oblasti najbolj presenečene. Na najmanjši pojav zato one reagirajo z odločnimi ukrepi, videč vse povsodi zarote in tajne upore. Celo v najvišjem političnem uradu vodilni člani imajo več medseboj zaupanja. Sloja in edinost je samo zunanja: vsak poskuša okrepiti svoj osebni vpliv in pridobiti čimveč pristavev. Do podrobnosti izpeljano vohunstvo onemogoča vsak razgovor med tovariši. Vsakdo mora misljenje vodstva sprejeti brez vsake rezerve. Tako imenovani kontrolni odbor stranke, ki mora paziti na to, da se ohrani čistost programa, dobiva v zadnjem času številne dopise, v katerih se posamezne skupine medsebojno obtožujejo, da so nezaupne in verolomne. Stranka ima pač preveč pristavev, ki so samo iz materialnih osebnih koristi in dobičkarstva njeni člani. Večina članov misli samo na »sigurno eksistenco«: pravih revolucionarjev je prav malo.

Komunistična mladina pa se poskuša uveljaviti in zato se da lahko speljati v to ali ono smer. Razne verske družbe in tajne organizacije so dobile mnogo pristavev z vrst te mladine. Prostopidstvo je precej pridobilo, dasiravno se ne sme javno pojaviti. Iz tega se ravno vidi, kako močno si mladina želi osvoboditve izpod jarma strankarske diktature. Današnji položaj je tak, da bi bilo razpoloženje za prevrat narodnih socialistov prav ugodno; vendar ni nobene vodilne osebnosti, ki bi mladino zbrala in jo vodila.

Diktator Stalin in njegovo društvo dobro poznajo nevarnost in zato gledajo da mladino čim bolj uposljuje. Ona vodi vso akcijo za pomoč gladnim, vodi kontrolo v uradih in podjetjih in celo voljno propagando. Zelo posebno v vojnem zrakoplovstvu, organizira in vodi tečaje za pobijanje neojasnosti. Vse te akcije se izvršujejo pod krepkimi vojaškimi gesli, za katere ima mladina zelo dopadljiva.

Delavstvo je kljub desetletni vzgoji v duhu naukov pokojnega Ljeninga še vedno »nepoboljšljivo dete«. Sklenitev kolektivnih pogodb, ki bi morale biti sprejete že v prvih dneh januarja, se še vedno odlašajo. Strokovne zveze so dosegle, da se plača delavstva od časa do časa in po potrebi uravnava z ozirom na cene važnejših potrebščin. Mnoga podjetja so se morala zadovoljiti celo samo s tem, da so sprejela kolektivne pogodbe samo za pol leta; 1. aprila se potem prične pogajanja za zopetno polletno podaljšanje. Diktatura stranke je pri tem brez moči proti nezadovoljstvu množice. Zelo težavna je še vedno aprovizacija in zato ljudje zelo radi verjamejo fantastičnim govoricam.

Predvolivna borba je po deželi vnesla malo več življenja v dolgočasne zimske mesece. Agitacija je zelo živahna in udeležuje se je mlado in staro.

## V Srbiji bo promet kmalu vpostavljen

Belgrad, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Vremenska poročila navajajo, da je ponekod veter ponehal. Drugod pa še vedno dela na progah zamete. Splošno stanje se je zelo zboljšalo. Proge se čistijo s pomočjo delavcev in vojakov. Upati je, da bo mogoč promet v najkrajšem času vzpostaviti.

Druge skrbi, ki zadevajo zlasti kmetijske in gospodarske kroge, so, kaj bo, če bo nenadoma nastal jug. Sneg bi se prišel topiti v masah. V tem slučaju se je resno bati, da bi Donava presopila bregove.

## Liška proga zopet zametena

Zagreb, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Vreme se je nenadoma poslabšalo. Okrog 5 popoldne je prišel lahno naletavati sneg.

Pričakovalo se je, da bo danes v Liki nastopilo lepo vreme in da bo mogoče progo očistiti. V resnici pa se je vreme nenadoma obrnilo in je zopet zapadlo veliko snega, tako da je zametlo še tisti del prog, ki je bil že očiščen in sposoben za promet. Sedaj je stanje tako, da ni mogoče napovedati, kdaj se bo lahko otvoril na liški progi železniški promet.

## Vstaja v Španiji zadušena

Aretirani voditelji - Častniki bodo strogo kaznovani

Hendaye, 31. jan. (Tel. »Slov.«) V madridske zapore je prišlo 100 aretiranih zarotnikov. Policija po vsej Španiji miralno dela, da odkrije popolnoma načrt zarote. Povsod vlada še burno razpoloženje. Položaj popolnoma spremenjen. Skupno z Guerre, bivšim predsed. vlade, je bil aretiran tudi njegov sin Rafael. Oba sta dospela pod napačnim imenom s francoskim parnikom od Porta Vendresa v Valencijo. Bila sta odvedena v vojaške zapore.

London, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Reuter poroča iz Hendaya, da se je vstaja, razen na Ciudad Real, raznesla tudi na druga mesta. Natančna poročila še manjkajo.

Pariz, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Intrasigeant

poroča glede Guerre, da pojasnila španskih oblasti glede njegove aretacije nikakor ne odgovarjajo popolni resnici. Guerra se je bil zednil s topničarskimi častniki v Valenciji glede sodelovanja pri revolti in se je potem podal v Ciudad Real, da bi se postavil na čelo vstaje. V zadnjem trenutku pa so častniki odstopili ter so poslali povelje, naj bodo vojaki pri miru. Guerra si je vzel to tako k srcu, da se je samovoljno predal vladnim oblastem. Baje je izjavil, da je le on kriv zaroto. Med delavskimi sloji vlada radi aretacije Guerre veliko vznemirjenje.

Madrid, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Vlada je oficijelno izjavila, da ne bo kaznovala vstaške častnike prestrogo, čeprav mora čistiti armado. Kazni bodo odvisne od izjav vrhovnega sodišča.

## Ponarejanje sovjetskih bankovcev

Pustolovski načrti emigrantov - Politično ozadje alere

Berlin, 30. jan. Ze 1. 1927 so v Berlinu odkrili ponarejevalce červoncev, sovjetskega denarja. Ta že skoraj pozabljena afera, ki je v mnogem slična ponarejevanju francoskih frankov od strani »madžarskih plemičev in prvakov«, je v zadnjem času znova stopila v ospredje javnega zanimanja. Najvažnejši akti o sodni preiskavi so namreč bili fotografirani in v Angliji objavljeni. Kakor je dosedanja preiskava dosegla, so bili aretirani osumilci: emigranti iz Georgije in bavorski »Hackenkreuzlerji« v zvezi z nedavno umrlim generalom Maksom Hoffmannom.

To odkritje ni nikogar presenetilo, kajti general Hoffmann je bil znan sovražnik sovjetske Rusije in je celo poskušal proti njim organizirati vojni pohod. V teh njegovih stremeljenjih so mu seveda bili dobrodošli zavezniki vsake vrste.

V Nemčiji obstojata — kakor znano dve vojaški in industrijski skupini. Ena bi hotela skupno s sovjeti se masčevati nad Francijo in antanto, druga pa bi hotela skupno z antanto podjarmiti sovjetsko Rusijo.

Prvo skupino vodi polkovnik Nikolai, znani diktator nemškega časopisja med vojno, drugo

pa veleindustrialec Rechberg. Njegov vojaški svetovalec je bil general Hoffmann. General je igral ulogo posredovalca med ponarejevalci sovjetskega denarja in neko angleško kapitalistično skupino.

Ugotovljeno je, da je bil general Hoffmann 1. 1927 z voditelji georgijskih emigrantov v Londonu in da se je tam pogajal o možnosti finansiranja vstaje v Georgiji. Zamišljeno je bilo, da bo vstajo finansiralo podjetje Royal Duch, ki bi v slučaju uspeha dobilo koncesije za eksploatacijo petrolejskih virov v tej deželi.

Ker so voditelji tega podjetja odbili te avanturistične načrte, zato so se Hoffmann in emigranti v zvezi z nacionalističnimi organizacijami odločili, da falzificirajo sovjetske červonce.

Bili so kmalu razkrinkani in obsojeni. Z amnestijo 1. 1928 pa oproščeni. Med tem so se akti nahajali par dni v Monakovem, kjer so jih doslej še neznani vohuni fotografirali. Vsi, ki so bili svoj čas obsojeni, so ponovno aretirani. Vsa nemška javnost z napetostjo zasleduje razvoj te velike afele, ki ima politično ozadje in so vmešane angleške osebe.

## Amerika in reparacije

Newyork, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Pred odhodom ameriških zastopnikov Morgana in Younga jima je izjavil v svojem in Hooverjevem imenu Coolidge: 1. Določitev nemškega dolga je čisto evropski problem. 2. Reparacijski dolгови in dolgov aliirancev so ločeni problemi. Oficijelno se pa te instrukcije demantirajo.

## Aman Ulah priznan za kralja

London, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Reuter poroča, da je afganistanski poslanik v Moskvi izjavil, da so bile čete Habib Ulahu obkrožene od vojaštva kralja Aman Ulahu. Splošno priznanje Aman Ulahu za kralja se pričakuje v kratkem času. Inozemski poslaniki Afganistana sprejemajo poročila le od kralja Aman Ulahu. Vsa večja mesta in večje vasi so prisegle kralju zvestobo.

## Pred obč. volitvami v Bolgariji

Prihodnji mesec se bodo vršile v Bolgariji občinske volitve in vse stranke živahno agitirajo. V mnogih občinah je prišlo do sporazuma med opozicijskimi strankami za skupen nastop proti vladnemu »Demokratskemu zgovoru«. Najagilnejši v organiziranju opozicije je bivši predsednik vlade Malinov, ki se nada, da bi složen nastop opozicije dokazal, da je vlada med ljudstvom v manjšini in da se morajo vršiti tudi nove volitve za sobranje.

Dočim je opozicija tako složna, pa vladajo v »Demokratskem zgovoru« velike difference med posameznimi skupinami. V mnogih krajih, predvsem v večjih mestih, je prišlo do nesporazuma o razdelitvi mandator. Kljub napotom vodstva bo vladna stranka v mnogih krajih imela deljene liste.

## Drobne vesti

Zaroka angleškega princa. »The Daily News« poroča, da se v kratkem pričakuje zaroka tretjega sina angleškega kralja, 29 letnega vojvode Gloucesterskega z 28 letno Angelo, hčerko škotskega vojvode Buccleugh in Queensbury.

O izročitvi Mravljaka. Jugoslov. oblasti so poslale pojasnila, katere je zaprosil avstrijski justični minister v zadevi izročitve jugoslovanskega političnega begunca Mravljaka. Kakor poroča »Arbeiter Zeitung«, je dobilo deželno sodišče naročilo, da se zopet izjavi, nakar bo justični minister odločil glede izročitve. »Arb. Ztg.« domneva, da Mravljak ne bo izročen.

Podmorska zveza med Anglijo in Francijo. V spodnji zbornici so se danes posvetovali glede predora Canale de la Manche. Stroški bodo znašali približno 30.000.000 funtov.

Polovico te vsote bo plačala Anglija, polovico pa Francija. Po računu dohodkov in izdatkov so ugotovili, da bi prinesel tunel letni dobiček 3.000.000 funtov. Tunel bi sestajal iz treh delov, od katerih bi služil eden za odtok vode, dva pa za promet. Tunel bi se začel pri Folkestone.

## Seja mariborske občinske uprave

Zupan je ob pol 7 otvoril sejo. Prečital je odlok od 6. jan. 1929, s katerim veliki župan imenuje dr. Juvana za župana, dr. Lipolda za podžupana, ostale občinske svetnike pa kot svetnike. Dr. Leskovar je odstopil. Župan poroča, da je občina prejela 5.000.000 Din posojila pri Spodnještajerski posojilnici. Zaenkrat ne bo delala s Hipobanko. Oblastni komisar je zavrnil pritožbo glede frančiškanskega pokopališča v pobreski občini.

Odseki se konstituirajo tako-le: Dr. Veble je referent v I. odseku. Zebot v III. Bahunovo mesto je zavzel Petejan. Občinski svet je izvolil upravni odbor, v katerem so župan, podžupan, dr. Jerovšek, dr. Mühleisen, Kežar in Bahun.

Grčar zahteva, da se zopet uvedejo javne seje. Župan mu je odgovoril, da je sedanja občinska uprava imenovana od državne oblasti in le njej odgovarja. Podpore delanezmogućim mestnim delavcem, ki bi jim itak šla, se dovoli že sedaj. Predlog se soglasno sprejme.

Dr. Veble poroča za I. odsek. Štirim osebam se zagotovi sprejem v občinsko zvezo, 40 pa se jih sprejme. Ostali del poročila pride v razpravo na prihodnji seji, ker ga odsek še ni pregledal. Za II. odsek poroča dr. Strmšek, za III. Stabej. Tekoča dela se oddajo za 1929 tako-le: Stavbena dela Glaserju, kleparska Romihu, pečarska Kokotu, kolarska Lešniku, ključavničarska Lebarju, steklarska Klančniku, pleskarska Ambrožiču, dimnikarska dela se oddajo. Za novo bencinsko črpalko pred Sercevo hišo se otvori postopanje. Razen tega so se oddala razna regulacijska dela. Nato je podal poročilo IV. odsek. Ob zaključku lista seja še traja.

Tudi danes se je zbralo nekaj radovednežev, ki bi radi prisostvovali seji, pa so morali oditi.

## Fotografija »Jutra«, ne pa frančiškana

Dne 9. oktobra 1928 je objavilo »Jutro« člančič pod naslovom »Velike sleparije bivšega meniha«. V tem člančiču je »Jutro« napisalo med drugim: »V Zagrebu so odkrili falzifikatorsko družbo, čije glavni tajniki, organizator in blagajnik je bil Fran Markovič, bivši frančiškan... Bil je to Fran Markovič, bivši pater, sedaj slušatelj juridične fakultete v Zagrebu... In da bi stvar še bolj držala in da bi se ljudje še bolj zgražali, kakšni ljudje da so med frančiskani, je prineslo »Jutro« tudi fotografijo Frana Markoviča v frančiškanski redovni obleki.

V »Slovencu« smo nato ugotovili vse netačnosti »Jutrovega« poročila in isto so storili tudi drugi listi in je tako moralo »Jutro« vedeti za vse netačnosti svojega poročila. Ugotovljeno je namreč bilo to-le: Fran Markovič, po redovnem imenu fr. Teodor, je bil res preobleden za frančiškana v zagrebški redovni okrajini, a ga je sredi meseca junija 1927 redovna okrajina sama odpustila iz reda. Nadalje je ugotovljeno, da je bil Fran Markovič samo bogoslovec 2. letnika, nikakor pa ne pater in duhovnik. Zato je čisto jasno, da je absolutno nekorektno spravljati Markovičevo dejanje v zvezo s frančiškanskim redom. Je to še večja krivica, kakor če bi katero školsko društvo odpustilo kakega svojega člana in bi ta pozneje napravil kako kaznivo dejanje, nasproten časopis pa bi potem pisal o veliki slepariji bivšega Sokola in bi potem objavilo še njegovo fotografijo v sokolskem krugu. In vendar ve vsak, da se vsa stvar Sokola niti najmanj ne tiče.

Kljub vsemu temu pa se je »Jutro« večkrat spozabilo do tega nelepega dejanja, da je še enkrat objavilo sliko Markoviča v frančiškanski redovni obleki.

S tem so gospodje pri »Jutru« odkrili vso svojo malenkostnost, a obenem podali vzoren primer, kako objektivni list ne sme poročati.

In zato je za vsakega objektivnega in kulturnega človeka jasno, da je v »Jutru« priobčena Markovičeva slika v prvi vrsti nad vse revna fotografija »Jutrovega« poročanja, za katero mu mi prav gotovo nismo zavidali.

## Številne obsodbe po tiskovnem zakonu v Zagrebu

Zagreb, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Urednik »Novosti« Aldo Mandl je bil obsojen radi prestopka po § 47. tiskovnega zakona na 14 dni zapore in 1500 Din globe. — Slavko Čihlač je bil obsojen na 2500 Din globe radi prestopka proti § 46. tisk. zak., ker je priobčil neresnične vesti, ki bi mogle vznemiriti javno mnenje, tako da bi postala nevarnost, da bi se napravil kak zločin. — Dragotin Sakulj je bil obsojen po tisk. zak., ker je ustanovil »Zabavno biblioteko«, ker že obstoja v Zagrebu druga »Zabavna biblioteka«. — Zlvan Berčič je bil obsojen, ker je v »Hrvatcu« napisal članke, v katerih se je bavil z umorom od 20. junija, na 14 dni zapore in 1500 Din globe.

## Dučić poslanik v Kairu

Za poslanika v Kairu bo imenovan Ivan Dučić, bivši konzul v Madridu. Herman Wendel, častni doktor belgrajske univerze, je prijavil svoj prihod v Belgrad za mesec marec.